

Inclòs, inclús o àdhuc fins i tot

R. V. i A.

Sovint, quan dubtem de si una paraula és correcta o no, fem un cop d'ull al diccionari per veure si hi és. Un cop verificat que la paraula en qüestió té entrada en la «bíblia» de la llengua, ens donem per satisfets i ja ens creiem amb el dret d'usar-la com ens abelleixi. Aquesta pràctica habitual —que en certa manera podem explicar per l'anormalitat en què la nostra llengua ha hagut de desenvolupar-se durant anys i panys— provoca usos incorrectes perquè no n'hi ha prou de comprovar que el diccionari inclou una determinada paraula; hem de tenir present també quina categoria gramatical li atorga i quin significat li correspon.

Per a la correcció lingüística, és tan important la forma gràfica —l'ortografia— com l'adequació necessària en tots els sentits, sobretot semàntica i sintàctica. Per dir-ho d'una altra manera, un castellanisme no és necessàriament només un problema lèxic; pot ser també sintàctic, semàntic, etc. Un dels casos en què es produeix aquesta mena de conflicte és l'ús de l'adjectiu **inclús**, **inclusa**. Aquest adjectiu figura en el DIEC amb la definició 'comprès (dins d'una cosa)'; és, per tant, equivalent al participi del verb **incloure**, **inclòs**. Però no podem oblidar l'altra part de la informació, és a dir, la seua categoria gramatical: és un adjectiu, no un adverbi. Però com que, en castellà, el mot corresponent *incluso* té un ús molt restringit com a adjectiu i funciona gairebé exclusivament com a adverbi, ens trobem que l'ús que se'n fa en català respon a aquesta funció; ja que, d'altra banda, com a adjectiu és molt rar, al costat del participi *inclòs*.

En català, frases com *va venir inclús son germà*, per molt que totes les paraules que la formen tinguin entrada en el diccionari, no és correcta. Per a indicar la idea 'inclouent-hi també', tenim altres possibilitats: **fins**, **fins i tot** (*va venir fins i tot son germà*), o, també, en un registre més popular, **i tot** posposat al mot que emfatitza (*va venir son*

germà i tot). L'altra possibilitat, d'un registre més formal i amb un matis semàntic en el sentit de 'contràriament al que hom podia suposar', tenim l'adverbi **adhuc**, que ens ve del llatí ADHUC 'fins ara, fins ací', que ben aviat va experimentar el canvi semàntic fins al significat actual.

Així, doncs, cal tenir present que un diccionari és alguna cosa més que un inventari de mots de la llengua: fins i tot amaga sorpreses i ens pot servir per a passar bones estones llegint-lo. Proveu-ho.

[*Medicampus*, octubre 2002]